

ВПЛИВ ЯКОСТІ ШВИДКІСНИХ СТЕНОГРАМ НА ПОКАЗНИКИ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РАЛІЙНИХ ЕКІПАЖІВ

Кувалдіна О. В.¹, Рибак Л. І.², Рибак О. Ю.²

¹Національний університет кораблебудування ім.
адмірала Макарова

²Львівський державний університет фізичної культури

Вступ. Якісна ралійна стенограма є не тільки важливим чинником активної безпеки ралійного екіпажу, а й запорукою його високих спортивних результатів [1]. Важливо з'ясувати взаємозв'язок її якості з результативністю.

Аналіз публікацій. Результати досліджень авторів [2] доводять наявність достовірного статистичного взаємозв'язку між кількісними оцінками якості стенограм та результатами. У роботах [3, 4] показано позитивний вплив удосконалення стенограм екіпажів на етапі спеціалізованої базової підготовки на деякі показники їх змагальної діяльності. Однак кореляційні взаємозв'язки між якістю стенограм і варіативністю результатів ралійних екіпажів [5], не досліджені. Спортивні результати, показані різними екіпажами на окремих спеціальних ділянках (СД) доцільно представляти у відсотках від часу переможця — зведеного результату. Стабільність результатів екіпажу доцільно оцінювати за коефіцієнтом варіації (КВ) зведених результатів [5].

Мета дослідження — з'ясувати вплив якості ралійних стенограм на стабільність результатів ралійних екіпажів на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Методи. Проаналізовано результати педагогічного експерименту із залученням двадцяти екіпажів на етапі спеціалізованої базової підготовки — учасників національної гоночної серії «Кубок Лиманів 2010» (далі — Кубок), докладно описаного в роботах [3, 4]. Розраховано рангові коефіцієнти кореляції по Спірмену [6] між кількісними оцінками змісту укладання й форми записування швидкісних стено-

грам зазначеними екіпажами упродовж педагогічного експерименту, що тривав з травня по жовтень 2010 року, з різними показниками їх змагальної діяльності.

Результати дослідження. Між оцінками якості укладання й записування стенограм учасників експерименту й такими показниками їх змагальної діяльності, як середня варіація результатів СД, середнє місце та здобуті очки на етапах, підсумкове місце в Кубку, відсоток успішних фінішів тощо, статистично значущі коефіцієнти рангової кореляції [6] не виявлені. Найтісніше з варіативністю результатів обстежених екіпажів пов'язані оцінки форми записування стенограм ($r_s = -0,4479$) та їх сумарні оцінки ($r_s = -0,3513$). До уваги приймався найнижчий КВ зведених результатів кожного екіпажу на одному з етапів Кубка. Ще тісніший кореляційний взаємозв'язок виявлено між такими-ж показниками екіпажів порівняльної групи ($r_s = -0,5944$ та $r_s = -0,5141$, усі коефіцієнти кореляції для $\alpha = 0,05$ статистично значущі).

Отримані результати дають змогу стверджувати, що між кількісними оцінками якості укладання й записування швидкісних стенограм та показниками спортивної результативності ралійних екіпажів існує позитивний, але опосередкований статистичний взаємозв'язок. Між розрахованими за методикою авторів [2] оцінками стенограм екіпажів обох груп, укладених до педагогічного експерименту, й зазначеними вище показниками змагальної діяльності значущих кореляційних зв'язків не виявлено. Причиною цьому може бути недостатній рівень їх стенограмної підготовленості (для багатьох з них це були перші старты в ралі). Упродовж експерименту всі його учасники істотно поліпшили якість укладання й записування своїх стенограм, паралельно підвищуючи їх відповідність реальним конфігураціям трас і ступінь використання інформації стенограм пілотами, чого не ураховують автори [2–4]. Екіпажі експериментальної групи завдяки інтенсивній стенограмній підготовці більш істотно змінили показники своїх стенограм, що не дало їм змоги упродовж двох етапів Кубка в достатній мірі адаптуватись до впроваджених змін. Унаслідок цього екіпажі порівняльної групи зуміли більш істотно підвищити стабільність своїх результатів, тоді як представники експериментальної групи істотніше удосконалили свої стенограми, але не встигли реалізувати їх поліпшення в змагальних умовах.

Таким чином, удосконалення змісту й форми укладених ралійних стенограм позитивно впливає на спортивні результати, проте вимагає паралельного підвищення їх відповідності реальним конфігураціям трас, ступеня використання інформації пілотами та належної адаптації членів екіпажу до впроваджених у стенограми змін.

Література

1. Рибак О. Ю. Безпека змагальної діяльності в автомобільному спорті : монографія / О. Ю. Рибак. — Л.: ЛДУФК, 2013. — 420 с., іл.
2. Рибак Л. Вплив якості укладання й запису швидкісних стенограм на результати змагальної діяльності ралійних екіпажів / Людмила Рибак, Олег Рибак // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини / за заг. ред. Євгена Приступи. — Л., 2011. — Вип. 15, т. 1. — С. 249 — 256.
3. Rybak Liudmyla. Improvement of rally crews pace notes training / Liudmyla Rybak, Evhen Prystupa, Oleh Rybak, Bogdan Vynogradskyi // Journal of Physical Education and Sport. — 2014. — Vol. 14. art. 31. — P. 198 — 204.
4. Рибак Л. І. Спеціальна стенограмна підготовка ралійних екіпажів на етапі спеціалізованої базової підготовки / Рибак Л. І. // Моделювання складних систем в області механіки людини, фізичного виховання і спорту: VII електронна всеукраїнська наукова конференція (24 березня 2011 року). — Х., 2011. — С. 20–23. — Режим доступу: <http://www.tmfv.com.ua/modeling/article/view/870>
5. Кувалдіна О. Моделювання стратегії безаварійної участі в автомобільних ралі / Ольга Кувалдіна, Олег Рибак // Моделювання та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті: X Міжнародна наукова конференція (27 лютого 2014 року, м. Львів — Харків). — Х., 2014. — С. 9–12. — Режим доступу: <http://www.tmfv.com.ua/modeling/article/view/993>
6. Основы математической статистики: Учебное пособие для ин-тов физ. культ. / Под ред. В. С. Иванова. — М.: Физкультура и спорт, 1990. — 176 с.